

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

Virginem Deiparam Iustorum esse Matrem; tum quia Christi Domini est Mater, tum quia in Ioanne ab eodem Christo, sunt ei peculiariter in filios traditi; tum etiam quia eorum salutem multipliciter ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

VIRGINEM DEIPARAM IVSTORVM ESSE MATREM; tum quia Christi Domini est Mater; tum quia in Ioanne ab eodem Christo sunt ei peculiariter in filios traditi. tum etiam quia eorum salutem multipliciter proomuit.

CAPVT XXVIII.

SVM. M. A. R. I. A. M.

Christus Deipara in Ioanne iustos in filios tradidit num. 5.

Deipara ad iustorum salutem multipliciter cooperatur. num. 8.

Deipara Mater est diuina grata; pulchra dilectionis; fides; & sancta spes. num. 11.

B. Virgo quibus capitibus Mater dicitur iustorum.

VM ex superiori capite Virginem gloriosam iustorum esse Matrem constitit, in presentia quibus rationibus hoc ei conueniat, ostendamus; quod erat alterum ex tribus, quae in hoc argumento superiori capite pertractanda propositi. Et sane triplici ex capite hoc Virgini beatissimae merito conuenit. Primum, quia Christi Domini, qui omnium iustorum est parens, ipsa Mater est naturalis. Secundum, quia Christus ipse in cruce in Ioanne iustos Virgini in filios tradidit. eisdemque commendauit. Tertium; quia praeter haec ipsa multis modis ad iustorum salutem cooperatur, eosque in Christo gignit, quia omnia singillatim demonstranda sunt.

Primum qui Mater est Christi. Primum igitur caput est, quia Christi mater est naturalis: hanc rationem admittunt Doctores in praecedenti capite allati, qui Virginem matrem uiuentium esse astruunt; quoniam, scilicet, vitam, id est, Christum, per quem uere uiuimus, genuit: & quoniam omnes, qui uita gratiae uiuunt ad eam spectant. Ita Epiphanius, Irenaeus, Augustinus, Bernardus, qui Virginem eum Eua conferunt: nec non Athanasius, Albertus, S. Antoninus, Bonauentura, Alberius, Rupertus, S. Bernardinus Senensis, quos supra citauimus; qui ex eo quod Mater sit Christi, matrem esse iustorum inferunt. Idem etiam ratione sic probatur: Virgo Mater est Christi, iusti omnes sunt spirituales filij ipsius Christi, ergo & Virgo sanctissima eorum mater dicitur. Consequencia ex communi modo loquendi, &

ex phrasi ipsa scriptura tum satis est clara, ut dicemus: Christum autem Patrem esse iustorum, qui per baptismum regenerantur, & Gal. uult. No. in creatura in ipso efficiuntur, quia pretioso sanguine eos redemit. & in filios adoptauit, & iustos uicissim semet, seu sobolem esse eiusdem, docet Isaias ca. 9. qui inter alia Christi nomina, quibus eius admirabiles effectus, & in humanum genus beneficia indicantur, etiam hoc recensetur. Et uocabitur, inquit, nomen eius Pater futuris seculi: seu, ut alij uertunt, & in idem recidit. Pater aternitatis, nimirum eorum, qui ad seculum facturi, seu beata illa aternitate pertinent, quibus aternitatis aditum de uicta morte ipse resecrauit. Impij enim morti aterna additi, vinculo aternis (ut uerbis utar Apostoli Iuda: sub cal. g. na referuntur. Adhaec de Christo uaticinatur Isai. 53. Illas ca. 5. Si posueris pro peccato animam suam, uidebit semen longeuum, generatione scilicet nquam interitura, quod idem est cum eo, quod ipse Christus de se dixit: Si granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, multum fructum affert. De hac sua prole, seu semine Christus Pl. 21. Et anima, inquit, mea illi uiuificabit, & semen meum seruiet ipsi & illa: 67. Propheta in persona fidelium ad Christum. Tu enim Pater noster, & Abraham nesciuit nos, & Isaac ignorauit nos. Tu Domine. Pater noster, & Redemptor noster, quibus uerbis, ut anima dicitur Theodoretus, non negatur, Abraham Patriarcha, sed quod Patris nomen magis Christo Deo Redemptori conueniat, nulloque alio Patre nisi Christo esse nobis gloriantium ostenditur. Hinc est, quod Marth. 9. Marthae iusti dicuntur filij sponsae ex quo loco S. August. lib. de sancta uirginitate c. 6. Omnes qui in Christum crediderunt, ex Christo sibi ritualiter nati, & recte filij sponsae appellari colligit, idem Ioan. 12. Credite in lucem, ut filij lucis sitis. cumque ipse Christus Ioan. 1. Sit lux uera, qua illi nominat omnem hominem, satis ostendit eos, qui in Christum credunt, filios euadere Christi. Quare Christus, in sermone post coenam Ioan.

Ioan. 13. ut suam in Apostolos charitatem paternam exprimeret, illos compellam *sit* los, in baptismo enim Coloss. 3. expoliatus veterem hominem, & induimus novum juxta illud Apostoli Rom. 13. *Induimini Dominum vestrum Iesum Christum*, atque in Christo renascimur. idem etiam baptisimus *lacrarium* dicitur regenerationis, in quo hanc filiationem, quae est maxima dignitas, consequimur.

2. Quod verò Christi mater, Mater quoque sit eorum, qui spiritualiter à Christo sunt geniti, ipsa nos ratio admonet. Quocirca S. Antoninus 4. par. tit. 15. cap. 14. §. 3. ad hoc probandum affert axioma illud philosophicum Quicquid est causa causae, est causa causati. Et Petrus Damianus serm. 3. de Nativ. Virg. *Mervitò*, inquit, B. Maria dicitur parens parvulus, fons fontis vivis, origo principij, quia ille ex ea prodijt per materiam carnis, qui caput est, & initium omnium rerum per essentiam divinitatis. Adhuc modus, & phrasitactarum literarum hoc idem docent: nam Isa. 51. *Sara dicitur peperisse Iudaos*, cum tamen ipsa non nisi Isaac genuerit, ex quo propagati sunt Iudaei: & Abraham Pater dicitur multarum gentium per eundem Isaac. ita Genes. 17. Isa. 51. & Ioan. 8.

Quare non immeritò juxta expositionem Ambrosij lib. de Iostit. Virg. cap. 13. beatissimae Virgini dicitur: *Vener tuus sicut acervus tritici vallatus lilij*: quamvis enim in vulgineo Deiparae utero (cujus illibata integritatem, ut animadvertit Carthusianus libro de laud. Virg. art. 37. liliorum vallum significat) unicum fuerit granum frumenti, quia tamen ex Ambrosio, granum frumenti postea in cruce mortuum, plurimum fructum attulit, idem de uno grano tritici acervus est factus, & completum est illud propheticum: *Et convallies abundabunt frumento*. ita Ambros. Et Epiphanius serm. de laudibus Deiparae: *Ipsa*, inquit, *est ager minime cultus, quae Verbum velut granum frumenti suscipiens etiam manipulum germinavit sic ille*. Cum ergo granum illud innumeros electos, quorum Christus caput est, atque parens, virtute contineat; consequens etiam est, ut omnes illi sanctissimae Dei genitricis spirituales filij, velut acervus tritici in ejus utero censeantur: simili namque ratione Rebeccae geminos tantum in utero gestanti dictum à Domino: *Dua gentes sunt in utero tuo, & duo populi ex ventre tuo dividuntur*, quod in illis duobus eorum posterij conciderentur.

3. Dices, Christus Dominus in sacris literis, praesertim in Cantico Sponsus dicitur Ecclesiae; imò & cujuslibet animae in gratia existentis, ut videre est Matth. 9. Luc. 5. Ioan. 3. quare Apoc. 21. *Ostendit mihi sponsum uxorem Agni*: quocirca Ecclesia, & quae libet anima fidelis crebriù vocatur sponsa Cant. 4. *Vulnerasti cor meum soror mea sponsa*. Additur autem (soror) ad indicandum amorem castissimum, qui inter hunc sponsum, & sponsam intercedit; quorum epithalium in spiritu cecidit Regius Propheta Psal. 44. & Salomon totolibro Canticorum, de quo Apostolus Ephes. 5. *Erunt, inquit, duo in carne una; Sacramentum hoc magnum est; ego autem dico in Christo, & in Ecclesia*.

Præterea Christus per Incarnationem fratris, & caro nostra est, ita ut juxta illud Romanor. 8. *Sit ipse primogenitus in multis fratribus*, quod nomen etiam post resurrectionem non est designatus, quando sibi omnes potestatem datam in caelo, & in terra declaravit; nam & Mariae Magdalene familiariter: *Vado, inquit, & die fratribus meis. Ascendo ad patrem meum, & patrem vestrum*, quam dignationem ternerò Apostolus Hebr. 1. adeò extollit: *Non confunditur*, inquit, *fratres vos vocare, dicens: Narrabo nomen tuum fratribus meis*: quae cum ita sint, qua nam ratione Christus, qui est sponsus, & frater noster, dici etiam poterit Pater? & qua etiam ratione ex hoc capite B. Virgo Mater nostra dicitur?

Respondet ex his rectè inferri Christum non tantum Patrem, verum etiam sponsum, & fratrem esse justorum, in cognatione enim spirituali diversis rationibus, diversa quoque huiusmodi nomina eidem imponi non est inconveniens: quare illud, quod apud Homerum à pudicissima quadam femina conjugii dilectissimo dictum legimus, ubi eum sibi patrem, matrem, fratrem, atque sponsum esse affirmat; multò præstantius in Christum, mutato dumtaxat nomine, anima fidelis referre sic potest. *Tu mihi Christo Deus Pater es, atque optima Mater;*

Tu mihi Germanus charus, sponsusq; fidelis. Iam verò hæc ipsa magis confirmant Virginitatem sanctissimam electorum Matrem merito dici, siquidem non tantum est Mater nostra, quatenus Christus est Pater noster: sed etiam jam quatenus sponsus est noster. Etenim mater sponsi

Obiectio.
quia Christus est spon-
sus anima,
& quomodo est pater
Matth. 9.
Luc. 5.
Ioan. 3.
Apoc. 21.
Cant. 4.
Psal. 44.
Ephes. 5.

Christus est pater justorum, quomodo dicitur pater.
Rom. 8.

Ioan. 20.
Hebr. 1.
Psal. 21.

Objection.
lib. 6.

Homer.

lib. 6.
Iliad. prope finem
ch. 4.
Hec-
torem con-
jugem
suum.

Philo.

sponsi solet communiter mater etiam sponsæ appellari; nam, ut rectè animadvertit Philo lib. 2. de Monachia, generi loco filiorum sunt foveris, & hi loco parentum sunt generis: pari ratione sponsa filij, loco filix est matri hujusmodi sponsi. & hæc vicissim eidem sponsæ loco est matris.

Anselm. apud Bonavent.

Similiter non tantum est mater Christi fratris nostri: sed carnem illi tribuendo fratrem eum nobis effecit. unde Anselm. apud Bonaventuram in speculo B. Virg. cap. 8. Si Christus, inquit, est credentium frater, cur non ipsa, qua genuit Christum, credentium sit Mater? & ipse Bonaventura infra: Benedictus frater, per quem Maria est nostra Mater: & benedicta mater, per quam Christus est noster frater. hæc Bonaventura. de quo Anselmus lib. de excell. Virg. c. 9.

Anselm.

Quod, inquit, tantum patrem, & tantum fratrem (id est Christum) sortiti sumus, ut que B. Maria ascribere debemus, cuius intergerma, & benedicta fecunditate in tantam dignitatem surreximus, quod ejus secunda virginitas Deum de sua substantia genuit. & c. 12. ad B. Virginem: Per hoc, inquit, Deus noster, per se factus est frater noster, ut quemadmodum ipse dignatus est consors fieri nostra humanitate, ut nos mereamur consortes fieri sua divinitate. & Bernard. serm. de Aqueductu: An, inquit, trepidus ad Christum? frater tuus est, & caro tua, sentatus per omnia absq; peccato, ut misericors fieret; Hunc tibi fratrem Maria dedit. ita Bernardus.

Bernard.

CHRISTVS DEIPARÆ IN JOANNE
Iustos in filios tradidit.

Secundo, quia Christus in cruce matris in filios tradidit.

Mat. 23.

Alterum caput, quo Virgini sanctissimæ, Matrem esse Iustorum convenit, illud est; quoniam scilicet Christus Dominus in cruce pendens in Joanne discipulo singulariter sibi dilecto, & cujus nomen gratiam sonat, omnes quos ipse diligit, quiq; in gratia existunt, in gratia existunt, in filios eidem tradidit, ut quos ipse eo tempore maximis in cruce doloribus parturiebat juxta illud Isaia: vaticinium: Si posueris pro peccato animam tuam, videbis semen longævum: ipsa tanquam pia Mater à Christo genitos in filios sua charitate fovendos, suoq; patrocinio tuendos susciperet. & hoc quidem tibi volunt ex Auctoribus superiori capite ad verbum allatis ij, qui affirmant B. Virginem tempore passionis propter acerbissimos dolores ex filij compassionis toleratos nos partu-

risse. Ita Rupert. Tuitiensis, & Albertus a. Rupert. pud S. Antoninum 4. part. tit. 15. c. 2. quo. Tuit. S. Antonin. niam scilicet eo tempore Christus electos omnes in Joanne, qui gratia interpretatur, ei dedit in filios. Huc referri potest illud S. Antonini 4. part. tit. 15. c. 20. §. 14. ubi docet Christum fecisse Virginem participem beneficii redemptionis, quatenus sicut fuit adjutrix redemptionis per compassionem, ita fieret Mater omnium per recreationem: totumq; mundum sicut obstringitur Christo per passionem, ita etiam Dominæ obstringi per compassionem. hæc S. Antoninus. Sed disertis verbis hoc etiam plurimi adnotarunt, inter quos idem S. Antoninus 4. part. tit. 15. cap. 2. cujus verba superiori capite citavi. P. Alphonsus Salmeron tom. 10. suorum operum tract. 41. Toletus in Ioan. 19. super illud: Mulier ecce filius tuus. Omnes nos, inquit, curia, protectioni, & intercessioni Virginis commendat, nobis autem fiduciam confert, ut tanquam ad Matrem, & Dominam in omnibus nostris confugeremus. Ioannes nos representabat. sic ille. Idem etiam satis aperte indicat Origines in Ioannem tom. 1. in ipsa præfatione, ubi, ut quis mysteria, quæ in Evangelio S. Joannis continentur percipiat, doceret illum debere esse alterum Joannem, qui Origenis supra pectus Domini recubuit, vel à Christo accepit B. Virginem in Matrem, ita ut sit quætra-veluti alter Christus filius Virginis, & post aliam qua conclusit de omni perfecto Christiano, Ioan. 12. in quo vivit Christus, dictum fuisse Virgini: Ecce filius tuus Christus: verba Origenis placuit plenius referre, ut intelligamus quales esse non deceat, ut ad tantam Virginis filiationem aliqua ratione aspirare possimus: conferens enim ibi Origenes Ioannem eum reliquis Evangelistis, qui humanam Christi generationem, & actiones enarrant, subjicit de Ioanne in hæc verba: Sed majores, perfectioresque de Iesu sermones referuat ei, qui supra pectus Iesu recubuit. Nullus enim illorum adeo purè man festavit illius divinitatem, ut Ioannes; quippe qui inducis illum dicentem: Ego sum lux mundi. Ego sum vita, veritas, & vita. Ego sum resurrectio, Ego sum ostium, Ego sum pastor bonus: & in Apocalypsi, Ego sum alpha, & omega, primum & novissimum, & novissimum. Audemus igitur dicere, primicias scripturarum omnium evangelium esse: Evangeliorum verò primicias Evangelium à Joanne traditum, cujus sensum percipere nemo potest, nisi qui supra pectus Iesu

P. Alph. Salmer. Tolet. in Ioan. 19.

Origeni. Notanda doctrina ad hanc, quæ Origenis supra pectus Domini recubuit, vel à Christo accepit B. Virginem in Matrem, ita ut sit quætra-veluti alter Christus filius Virginis, & post aliam qua conclusit de omni perfecto Christiano, Ioan. 12. in quo vivit Christus, dictum fuisse Virgini: Ecce filius tuus Christus: verba Origenis placuit plenius referre, ut intelligamus quales esse non deceat, ut ad tantam Virginis filiationem aliqua ratione aspirare possimus: conferens enim ibi Origenes Ioannem eum reliquis Evangelistis, qui humanam Christi generationem, & actiones enarrant, subjicit de Ioanne in hæc verba: Sed majores, perfectioresque de Iesu sermones referuat ei, qui supra pectus Iesu recubuit. Nullus enim illorum adeo purè man festavit illius divinitatem, ut Ioannes; quippe qui inducis illum dicentem: Ego sum lux mundi. Ego sum vita, veritas, & vita. Ego sum resurrectio, Ego sum ostium, Ego sum pastor bonus: & in Apocalypsi, Ego sum alpha, & omega, primum & novissimum, & novissimum. Audemus igitur dicere, primicias scripturarum omnium evangelium esse: Evangeliorum verò primicias Evangelium à Joanne traditum, cujus sensum percipere nemo potest, nisi qui supra pectus Iesu

Origeni.

Ioan. 8. 14. & 10.

Apoc. 12.

su recubuerit, vel acceperit à Jesu Mariam, quæ etiam ipsius Mater fiat, ad eum, tantumq; necesse est, quæ Ioannes alius sit facturus, ut quem admodum Ioannes itidem etiam & iste à Jesu, Iesus existere ostendebatur: Nam si nullus est Mariæ filius (iudicio sorum, qui de ipsa sanè senserunt) praterquam Iesus, dicit q; Iesus Mariæ, Mulier ecce filius tuus, & non ecce etiam hic est filius tuus, perinde est, ac si dixisset: Ecce hic est Iesus, quæ genuisti; Et enim quisquis perfectus est, non amplius vivit ipse, sed in ipso vivit Christus, cumq; in ipso vivat Christus, dicitur de eo Maria: Ecce filius tuus Christus. hæc tenet Origenes.

Quanta autem cum pietate Christus in cruce totum hoc inter Matrem, & Ioannem transegit, pulchrè expedit Ambrosius epist. 82. ad Vercellensem Ecclesiam in fine: Nam si, inquit, religiosum est, quod latroni donatur venia, multo liberior pietatis est, quod à filio Mater tanto affectu honoratur. Ecce, inquit, filius tuus, ecce mater tua. Testabatur de cruce Christus, & inter matrem, atq; discipulum dicitur debet pietatis officia. hæc Ambrosius.

Cyprianus sermone de Passione agens de hoc: Thalamum, inquit, humanitatu tua cubiculario dilecto commendas & Cyrillus in Ioannem: Commendas, inquit, Mariam Ioanni, ut officium filij in eam servaret, Matris Ioannem, ut paternis in discipulum auctoritatem haberet, amore videlicet atq; charitate non minus illos coniungebat, quam si natura maxima propinquitate conjuncti essent. ita Cyrillus.

Quod autem Christus in cruce in tanta tormentorum atrocitate nostri ita memor esse dignatus sit, ut matrem suam nobis etiam traderet in matrem, profecto beneficium nos sibi devinxit ad eum ingenti, ut si ea, quæ illud consequuntur, attentè perpendantur, verbis satis explicari nequeat. quocirca gratiæ illi agendæ sunt, quàm maximè: neque enim satis illi fuit nos scire sui æterni patris filios; nisi etiam quo sibi coniunctiores redderet, etiam in Ioanne matris suæ filios efficeret, ut ex utraque parte tam patris, quàm matris fratres illius essemus. quare Bernardus sermone Signum magnum: Gratiarum, inquit, age es, qui talem tibi medicatricem benignissima miseratione providis. Et hoc fuit legatum, seu hæreditas illa preciosissima inter summos cruciatus à Christo nobis relicta, cum Deiparam Ioanni, & in Ioanne nobis eam tradidit. quod non obscure in Eliæ pallio figuratum accepimus; sicut enim olim

Elias 4. Reg. 2. in curru igneo per turbinem euectus ascendens in cœlum, Eliseo pallium suum reliquit, per quod ipse Eliseus 3. Reg. 19. à laborioso, & humili arandi opere, ad salutarem, & honorificam Eliæ sequelam antea fuerat traductus, & in quo postea admirabilia effecit, cum Iordanis aquas, ut per eas sicco vestigio pertransiret, divisit: ita Christus per turbinem passionis in curru Crucis, flammis charitatis, undique flagrans recedens, B. Virgo Virginem quæ iuvm erat pallium in cuius utero dum carnem suscepit, veluti pallio circumdatus, seu obvolatus fuerat, nobis reliquit, cum scilicet, in Ioanne nobis etiam eam in matrem tradidit, cuius virtute, & precibus tot peccatorum conversiones, tam multa miracula in Ecclesia peraguntur; & aquæ tribulationis præsentis vitæ ita diuiduntur, ac mitigantur, ut per eas tuti transire valeamus. alioquin forsitan pertransisset anima nostra, ut habetur Plal. 123. aquam, insolerabilem, aquam nimirum ita altam, ut vadari nequeat.

Deiparam autem Christi pallium appellat Methodius in hypapantem cum ea agens: Tu es, inquit, impollutum illius indumentum, qui luce uti vestimento circumfunditur. Et quem admodum Eliseus adduci nequitiam potuit, ut Eliam priusquam raperetur dederet, sed ad finem usq; illi adhaesit, & ita huius pallij hæres factus est, (audierat item Eliam sibi duplicem eius spiritum in se fieri postulantem ita dicentem: Si videris me quando tollar à te, erit tibi, quod petisti.) ita & nos, ut tantum Christi pallium hæreditate possideamus, & spiritum eius duplicem, verem nimirum, eius gratiam consequamur exemplo sancti Ioannis iuxta crucem Iesu cum matre eius, in finem usque persistamus, per crebram nimirum, ac deuotam passionis eius meditationem, cum animi gratitudine, & charitatis ardore coniunctam, per societatem passionum, pro Christi nomine hilaris, ac prompto animo suscepturam: si enim cum Christo crucifixo persistentes in eius tentationibus Luc. 22. Regni quoq; eius erim?

Si compatimur Rom. 8. & conglorificabimur: si commorimur, 2. Tim. 2. conuinemus, 2. Tim. 2. Et si 1. Petr. 4. communicauerimus Christi passionibus, in reuelatione gloriæ eius gaudebimus exultantes: Quod si 2. Cor. 1. fuerimus socij passionum, 2. Cor. 1. etiam consolationis erimus: Quin utram Christi passo in carne eadem cogitatione 1. Petr. 1. 2. Petr. 1. armemur, ut omnimoda nequissimi ignea extingueri possimus

Luc. 22. Rom. 8. 2. Tim. 2. 1. Petr. 4. 2. Cor. 1. 1. Petr. 1. 2. Petr. 1. Ty 3. 7. Ve-

4. Reg. 2.

3. Reg. 19.

B. Virgo
pallium
Christi
dicitur.

Per Virginem aqua
huius mundi
diuiduntur.
Psal. 123.

Method.

4. Reg. 2.

Cum Christo
in cruce
perseuerandum.

Pietas
Christi
dum Ioan-
nem ma-
tri suam
tradit.
Ambros.
epist. 82.
alio lib. 2.
epist. 29.
Cyprianus.

Cyrillus.
Gratiarum
Christo a-
genda quod
nostri in
cruce me-
mor esse
voluit.

Bernardus.
Præfigura-
tur hoc in
pallio Eliæ,
quod Eli-
seo reli-
quit.

Ad B. Virginem con- fugiendū.

7. Verum, vttam pretiosi legati nobis à Christo relecti, vberem fructum capiamus, obuoluamur & nos hoc sacro Virginis pallio, sub quo, vt cap. 24 dicebamus, quamplurimi, tanquam in portu tutissimo stationem faciunt; ad eam supplices accurramus, dicentes. cum Ecclesiis. *Sub tuum presidium confugimus sancta Dei genitrix, nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus; sed à periculis cunctis libera nos semper Virgo gloriosa, & benedicta.* caueamus ne emolumentum quod ex Virginis patrocinio consequi possumus amplissimum, nostra desidia amittamus. neque enim exiguae confusionis rei erunt ij, qui tantum Christi beneficium paruisseerint. nam & Dominus iudæis inter alia beneficia quibus se ingratos exhibuerunt, illud exprobrat Michæ 6. *Quod miseris ante faciem eorum Moysen, Aaron, & Hieronym* Mariam, quæ verba enarrans Hieronymus in suis commentariis in Michæam, de Christo, & Deipara interpretatur, *Audiamus:* inquit, *cum peccauerimus aduersus nos displicentem Deum, & in nos beneficiorum suorum magnitudinem arguentem, mittit Moysen spiritualem legem, & Aaron magnum sacerdotem, non typicum Ezechiel, veritatemq; portantem, sed signaculum sanctitatis in fronte habentem, quod Deus Pater signauit, mittit & MARIAM vaticinium Propietarum hæc Hieronymus. Quare iuxta hunc Hieronymi sensum, vt in præsentia taceam eorum locordiam, & nequitiam omni supplicio dignam, qui Christi beneficium nec agnoscunt, nec recipiunt, (quid grauer Apollolus ad H. bi. 10. expendit comparatione facta cum poenis transgressoribus Moisaica legis inflicta.) quanto putamus maiori, quam veteres illos Iudæos reprehensione, ac poena dignos eos, qui lege gratiæ Maria Deiparæ beneficio vti neglexerint, quam Maria toror Moyse adumbrabat, quamq; Deus singulari benignitate præter Christū nobis in hoc deserto, ad terram promissionis celestem contendentibus dedit in matrem?*

DEIPARA AD IVSTORVM SALVTEM multipliciter est cooperata.

Tertio, qu. a B. 8. Tertium caput erat, quoniam sanctissima Virgo præter id, quod omnibus con- tulit Christum gignendo (qua ratione ad salutem nostram, vt cap. 17. dixi suo modo peccatiuiter cooperata est) adhuc ad salutem

nostram, & ut adoptionem filiorum Dei adipiscamur, multis rationibus, nimirum suis efficacissimis precibus, meritis, doctrina, exemplis, & miraculis, quæ ab ea iugiter & vberim in Ecclesia promanant, ita cooperatur, ut in Christo meritò nos gignere dicatur: nam & auxilia ad delenda peccata, & ad proficiendū in via Dei nobis imperat, vires demones eiusq; contra nos cōatus retundit ac cōprimat; miseris opitulatur, omnibus nostris necessitatibus, tum corporis, tum animæ præsto esse, & vt cœli Regina opem suam nobis impetiri dignatur.

Quòd autem propter hoc meritò mater nostra dici possit, hac ratione demonstretur: Apollolus enim quos ad fidei veritatem sua prædicatione perduxerat, filios itre appellat. 2. Corinth. 4. *Vt filios, inquit, meos charissimos moneo, nam si decem milia pædagogorum habeatis in Christo, sed non multos Patres, nam in Christo Iesu per Euangelium ego vos genui, & Galat. 4. Filii mei, quos uerum parturio donec formetur Christus in vobis & ad Philemonem. Obscuro te pro filio meo Onesimo, quem genui in vinculis. Sed Virgo Deipara ad omnium salutem, peculiari ratione cooperatur, ergo meritò mater omnium dici potest. Quòd autem omnibus ad salutem conlegendam multis modis auxilietur præter ea, quæ plenius dixi cap. 16. quòd mater sit misericordis, & c. 17. quomodo ad omnium salutem sic cooperata, probatur tum auctoritate, tum etiam ratione. Augustinus libro de sancta virginitate cap. 6. loquens de Deipara: *Hæc, inquit, mater Spiritus est membrorum salua oris, quia cooperata est charitate, ut fideles in Ecclesia nascerentur.* Anselmus de excel. Virg. cap. 11. *Beata, inquit, Dei genitrix suis meritis cuncta reparatio mater est, & Domina rerum.* S. Bernardinus Senensis tomo 3. scum 6. art. 2. cap. 2. *Virgo inquit, per consensum in incarnationem omnium electorum salutem viscerosissimè expeyit, & procurauit, & ex tunc in suis visceribus omnes basulauit, tanquam verissima mater filios suos.* ita S. Bernardinus. Et in S. Brigittæ reuelationibus lib. 14. S. Brigittæ cap. 138. *ipsa Virgo, ut filius caput super retulimus, dicebat: se uadum iustorum; sed etiam peccatorum, qui ad bonam frugem recipere se uolunt matrem esse, eoque opem ferre.**

S. Franciscus: este S. Bonauentura in eius Vita S. vita cap. 6. eos, qui exemplo, & precibus a Francisiorum conuertuntur, filios eorundem appellabat.

pellabat: verba S. Bonaventuræ hæc sunt: *Præferendum concionatori vano dicenti S. Franciscus: fratrem simplicem, & elinguem, qui bono exemplo alios prouocat ad bonum; illud quoque, Verbum: donec sterilis peperit, plurimos, taliter exponebat. Sterilis, inquit, est frater pauperculus, qui generandi in Ecclesia filios non habet officium; hic paries in iudicio plurimos, quia quos nunc priuatis orationibus conuertit ad Christum, sua gloriante iudex ascribet.* hæc Bonaventura.

9. Quæ cum ita sint, quid dicendum de Virgine sanctissima, cuius vita in clyta suis exemplis cunctas illustret Ecclesias, quæ ex Bernardo hom. 2. super missus est; veluti præclara, & eximia stella supra hoc mare magnum, & spatiosum necessariò est subleuata, micans meritis, illustrans exemplis, cuius precibus omnes ita fouentur, vt non sit qui se abscindat à calore eius; & sicut Christus est totius Ecclesiæ caput, vnde virtus tota in vnuersum corpus diffunditur, non secus ac vnguentum in capite, quod descendit in barbam Aaron; & in oram vestimenti eius. Item omnium est Redemptor, & mediator Dei, & hominum ad satisfaciendum pro omnium peccatis, & apud Patrem noster aduocatus, ita Virgo est collum, per quod, vt ait S. Bernardus tomo 1. conc. 61. art. 2. capit. 10. ad nos Dei dona transfunduntur, quam Bernardus idem vocat Aquæ ductam, & per quam eius deuoti famuli preces, & vota ad Christum dirigit, & est omnium Genitrix, & per suas preces apud filium omnium est Mediatrix, reconciliatrix, & Aduocata. qua de re copiosè dicemus cap. 30. p. 70.

Ceterùm Virgo sanctissima non tantum suæ vitæ exemplis admirabilibus, Meritis præclarissimis, & Precibus apud filium efficacissimis, sed etiam suæ doctrinæ splendore vniuersis in salutis spiritualis negotio opitulatur. Quocirca supra cap. 19. demonstrauimus, eam Doctorum aureolam merito consecutam, & ipsam Magistram fuisse Magistrorum, id est, Apostolorum, & Prophetissam, ac Euangelistam appellari ex tententia Rupertii, Ildefonsi, Idioræ, Anselmi, & aliorum, quos ibi citauimus; ac proinde, quæ per Apostolorum doctrinam ad finem vsque mundi sunt, ad Virginem quoque qua ratione ipsorum fuit Magistra, pertinere, nullus inficiari poterit.

Quare Cyrillus hom. 6. in Nestorium lo-

quens ad Virginem: *Pero, inquit, omnis creatura idolorum errore detenta, conuersa est ad agnitionem veritatis, & fideles homines ad sanctum baptismum peruenierunt, atque in toto orbe terrarum constructa sunt ecclesiæ. Te aduirtice gentes veniunt ad pœnitentiam.* hæc Cyrillus. *Anselmus:* Hoc etiam probatur ex Anselmo, Bernardo, Bernard. Petro Damiano, Petro Chryologo, cap. 27. *Damian. citatis,* qui dicunt per Virginem omnia re-creata, & restaurata.

10. Denique hoc totum abundè confirmatur ex ijs, quæ supra cap. 20. disseruimus, vbi ex multorum Patrum sententia, & exemplis ex probatissimis Auctoribus desumptis ostendemus, ex Virgine tanquam ex diuino throno fulgura, voces ac tonitrua; miracula nimium, admonitiones ad peccatorum conuersionem tum blandas, tum terrificas, tonitrua item ad dæmonum furorem, quo in nos de-bachati conantur coercendum procedere, quibus omnibus, quæ ad nos in Christo gerendum requiruntur effusissimè, ac cumulatissimè exercet, & hoc quidem tantò vniuersaliter (ad omnes enim non tantum generatim, sed etiam singillatim se extendit) tantòque præ cæteris Sanctis efficacius præstat Virgo beata; quantò eius merita in comparabiliter reliquorum Sanctorum meritis, vt alibi dixi, antecellunt; precesque eius, peccatus, & vbera filio ostendentis gratiores, magisque eadem sunt acceptæ, vt propterea mater omnium merito sit prædicanda, cuius maternam curam, atque sollicitudinem in cunctis necessitatibus tum animæ, tum corporis, omnes ad eam piè confugientes experiuntur. Cumque in celesti hierarchia post filium sit suprema, ad mortales, in suis necessitatibus iuuandos, interdum Angelos destinat, vel Sanctos, quæ admodum testatur Angelus apud S. Brigittam in serm. Angelico cap. 20. interdum per seipsam operatur, & suam præsentiam suis seruis in vita, & in morte, miraculosè exhibet, ut videre est in exemplis quæ supra attulimus cap. 24.

DEIPARA MATER EST DIVINA gratia pulchra dilectionis, fidei, & sancta spes.

Quoniam verd ea, quibus salus nostra constat, sunt gratia ipsa, & virtutes, una gratias Theologicas vocant, idè, vt magis intelligatur.

P/al. 110. **tiam habuit intensissimam, & quia harum virtutum præstantissimarum actus, dicitur trium, quas theologicas appellant, addito timore Domini, qui initium est sapientiæ ipsa dum viveret perfectissimè exercuit: verum etiam, quia ab ijs, quorù spiritualis mater esse dignatur, vt gratiam habeant, & vt in illis virtutibus, ipsi quoque strenuè se exercent etiã atque etiam requirit: & præterea illas iisdem suis filiis à Christo procurat tanta facilitate, vt gratia, & eandem virtutum mater, & quasi officina dicatur, vt intelligant omnes ad gratiam, & ad virtutes has tam necessarias, eorumque augmentum à Deo obtinendum Virginitis intercessionem esse efficacissimam, quod eleganter Bernardus sermone 4. super Salve Regina indicat, loquens cum Virgine: Defecit, inquit, vinum in cedis nostris, vinum, scilicet iustificans cor hominis, de quo Propheta quod germinat Virgines, harum Pincernam, Vexilla tua, Vexilla Regis prodeunt in nobis, te agente pro nobiscum in manu tua vini meri, in manu tua, in potestate tua vini meri amoris diuini. Calix huius vini inebrians quam præclarus est, inebriat ad contemptum mundi, calefacit, quia feruientes facit, acuit, quia erudit, audaces facit contra aduersa fortis, inuincibiles à carne mundo, & demonibus, obliuiosos eorum scilicet, quia retro sunt, & in futura extensos, discretos, quia erudit ad iustitiam, somnolentos ad temporalia, & tardiosos, ad inuisibilia verò contemplan da pro nos & promptos, & per Panem speramus, qui cor hominis confirmat, de quo Scriptura: Panem Angelorum manducauit homo. hucusque Bernardus agens de vino amoris diuini, quem Mater pulchre dilectionis filiis suis impetrat. Et S. Thomas opusc. 8. probans B. Virginitatem plenam gratia, quam refundit iuuan do alios: In omni, inquit, opere virtutis potes eam habere in adiutorium, & ideo dicit ipsa Eccles. 24. In me omnis spes vita, & virtutis, hæc S. Thomas. & S. Bonaventura in speculo cap. 6. probans plenitudinem gratia Deipara, præsentim donorum Spiritus sancti: Maria, inquit, gratulabunda dicere potest illud Ecclesiasticis: in me omnis gratia vita, & veritas, quia mater est eius, quem legimus plenum gratia, & veritas. Et quid mirum si in illa virga est tanta donorum Spiritus sancti affluentia, in cuius flore spiritus sanctus requiescit cum tanta donorum suorum affluentia: Maria namque est illa virga, & filius Maria est ille flos, de quo dicitur in Isaiã, E. greo dicitur**

tur virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet, & requiescet super eum spiritus sapientiæ & intellectus, spiritus consilij, & fortitudinis, spiritus scientiæ, & pietatis. & replebit eum spiritus timoris Domini. In hoc flore mira spiritus sancti affluentia, de quo in omnem Ecclesiam tuam mira fit influentia, vt beatus Euangelista Ioannes dicat De plenitudine gratia nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia. Cum ergo de isto flore tanta gratia redundet in totum hortum, quanto magis in ipsam huius floris virgam in ipsam Mariam dicat ergo Maria securè: in me omnia gratia vita, & veritas. n. c. Bonaventura.

23. Ex his, quæ diximus, rectè inferitur beatissimam Virginem non tantum esse Christi Matrem naturalem, sed dici præterea Matrem eiusdem spirituales. siquidem Matth. 12. dicitur à Christo Domino: Quicumque fecerit voluntatem Patris mei, qui in celo est, ipse meus frater, & soror, & mater est: Quæ verba explicans Gregorius homilia tertia in Euangelia: Sciendum, inquit, nobis est, quia qui Christi soror, & frater est credendo, efficitur Mater prædicando: quæ eam parit Dominum, qui eum cordi audientis infundit, & mater eius prædicando efficitur, si per eius vocem amor Domini in proximi mente generatur. hæc Gregorius. Quia ergo Deipara sanctissima, sicuti diximus, multis modis, vt in aliorum cordibus Christus gignatur, efficit: Ideo etiam spiritualis eiusdem Mater est effecta. Neque desunt qui ex verbis illis Matth. 12. Virginem existiment matrem etiam Christi spirituales effectam faciendo voluntatem Dei. Ita enim Iustinus q. 136. dupplicem in Virgine Christi maternitatem agnoscens, naturalem scilicet, & spirituales eius ca verba illa Matth. 12. Non matrem, inquit, debito honore fraudat Dominus, sed docuit, quia, ut ita dicam ex maternitate Virgo sit beatissima, spiritualis enim is, qui verbum Dei, & auerit, & seruat, Dei est & frater, & soror, & mater quorum virum que in eius matre inerat: perspicuum est matrem cet facie ipsius, ex hac matre ratione beatam dici oportuisse, & Augustinus libro de sancta virginitate cap. 5. docet Virginem corpore quidem esse matrem, spiritu verò esse matrem, & filiam Christi: Maria, inquit, faciens voluntatem Dei corporaliter tantummodo mater est, spiritualiter autem & soror, & mater. & cap. 6. Ex capite nostro, quod est ipse Saluator B. Virgo spiritualiter nata est: quia omnes, qui in eum crediderunt,

Ioan. 1.

B. Virgo Christi mater est naturalis, & præterea spiritualis, quia multos conuertit. Matth. 12. Gregorius

B. Virgo mater est Christi spiritualis, quia licet ratione non sit mater, quia scilicet voluntate Patris. Augustin.

runt, in quibus & ipsa est, recte filij sponsi appellatur. Idem cap. 3 eiusdem libri. Beatior, inquit, fuit Maria concipiendo mento, quam ventre, & infra. Felicitus gestavit cordis, quam carnem. *Guaricus* hæc ex Augustino. E. Guaricus abbas sermone 14. de Assumptione, ipsa, inquit, Virgo voluntatem Patris in tantum faciebat, ut de ipsa

prædicaret Patris. Isa. 62. Vocaboris voluntas mea igitur ubi eam filius negligere videtur, ibi amplius honorasse invenitur, dum ei scilicet, materni nominis honor duplicatur pro eo, quod eundem filium, quem alio gestaverat, incarnatum etiam nunc animo gestabat inspiratum. hæc Guaricus.

VIRGO DEIPARA IVSTORVM MATER, EGREGIE
matris munera in homines præstat, & quanam ratione illi respondendum
Dies quoque festi, Templaque ab Ecclesia ei dicata,
multiplex item cultus eidem
decretus.

CAPVT XXIX.

SYMMARIVM.

Deipara in domibus sibi dicatis innumeros agentes, & agrotos subleuat n. 6.
Qua erga Deiparam à nobis præstanda n. 10.
Quanam Ecclesia in Deipara honorem facienda docuerit n. 12.
Dies festi in Deiparæ honorem decreti ibidem.
Eminentius festorum Deiparæ, & quibus diebus recolantur de eorum vero singulis plenius in tractatu de festis n. 13.
Sabbatum Deiparæ perpetuo ritus dicatum, & à quo tempore n. 14.
Sabbatum cur peculiariter Deipara consecratum n. 18.
Templa Deiparæ erecta num. 23.
Templa Deiparæ ante eius Conceptionem ibidem.
Templa dum in terris Deipara ageret, vel certe Apostolorum tempore ei dicata n. 26.
Lauretana ades ibidem.
Templa in India Deipara adhuc superstitione posita num. 29.
Varia templa ab Apostolis, vel eorum discipulis Deipara consecrata n. 30.
Templa, quæ Deipara post eius in Cælum Assumptionem, propagata iam ubiq; gentium Christi fide sunt extructa n. 33.
De multiplici in Ecclesia cultu Deiparæ sancito num. 34.
Preces quibus Ecclesia Deiparam inuocat ibidem.
Officium Deiparæ paruum ibidem.
Officium maius Sabbatum de Deipara, vna cum missa n. 35.
Frequens Deipara memorata in officio maiori ibidem.

Cætera Deipara inuocatio in qualibet missa numer. 36.
In consecrationibus Altaris, & rerum sacrarum Deipara nomen usurpatur ibidem.
Pulsus ad saluationem Angelicam tribus diei temporibus num. 37.
Concordes ad populum à saluatione Angelicis inchoantur num. 38.
Processiones in Deipara honorem decreta n. 39.
Stationes ad Deipara templa n. 40.
Peregrinationes ad Deipara templa ibidem.
Religiones urbes, Portus, Insule à Deipara nomen accepere, num. 41.
Litaniæ, vararum q; preces in Deiparæ honorem compositæ num. 42.
Deiparæ imagines, ac reliquæ in Ecclesia præcipuo cultu insignes num. 43.
Imaginum Deiparæ usus iam inde ab ipso Apostolorum tempore, earumque multitudo innumerabilis, ibidem.
Reliquæ crinum, lactis, ac vestium Deiparæ, vbi nam locorum asseruntur, numer. 48. & sequentibus.
Capilli Deiparæ num. 51.
Lac Deiparæ ibidem.
Vestes Deiparæ num. 52.
Zona Deiparæ num. 53.
Velum, vitæ, chivoseca, foccus, & annuli, maritica fasciæ sepulchrales Deiparæ num. 54.
Domus, lectus, pecten, fusus & glomus Deiparæ, num. 55.
Sepulchrum, Fons in Ægypto, columna Casaragustæ num. 56. 57.
Sedes, ac lapis, vbi Deipara Tolati cõstita, eiusdem Epistolæ,